

Conservatorio Profesional de Música de Vigo

Programación Itinerario de Musicología

Índice

1. Introducción	3
1.1 Marco Legal	3
1.2 Características do centro	4
1.3 Características do alumnado	5
2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais	7
2.1 Grao Profesional	7
3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais	8
4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Itinerario de Musicoloxía	9
4.1 Aspectos xerais	9
5. Metodoloxía	10
5.1 Principios metodolóxicos	10
5.2 Métodos didácticos	11
6. Atención á diversidade	12
7. Temas transversais	13
7.1 Educación en valores	13
7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s) ...	14
8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	15
8.1 Actos institucionais	15
8.2 Cursos e clases maxistras	16
8.3 Audicións	16
8.4 Outros	16
9. Secuenciación por cursos	17
9.1 Curso: 6º de grao profesional	17
9.1.1 Obxectivos	17
9.1.2 Contidos	18
9.1.3 Avaliación	18
9.1.4 Medidas de recuperación	21
9.1.5 Recursos didácticos	22
10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	24
11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	25
12. ANEXOS	26
12.1 Probas de acceso 6º de grao profesional	26

1. Introducción

A presente Programación Didáctica de Itinerario de Musicoloxía está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación para o sexto curso do grao profesional no que se imparte a materia, e foi realizada polo profesorado do departamento de composición de acordo co currículo oficial vixente para a materia e co proxecto educativo do centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, respectivamente.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía que se vai a seguir (indicando materiais e recursos didácticos que se empregarán), a avaliación e os seus tipos, procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade, e outras informacións que consideramos de interese e necesidade para levar a cabo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe, pero ao mesmo tempo, tamén como marco de referencia que lle dá forma á nosa ensinanza garantizando que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.

- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.
- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O Conservatorio Profesional de Música de Vigo é un centro público creado no ano 2003 despois da separación obrigatoria tal e como dispoñía a Lei Orgánica 1/1990 Xeral de Ordenación Educativa do Conservatorio Superior de Música de Vigo.

Sito na rúa Fotógrafo Felipe Prósperi s/n, entre a Avenida da Florida e Praza da Miñoa, o centro conta con instalacións axeitadas ás ensinanzas musicais, resultando un tanto escaso de espazos para a demanda que unha cidade como Vigo fai das ensinanzas musicais.

O centro sitúase na bisbarra de Vigo, zona amplamente industrializada. A actividade musical da zona xira en torno á existencia de un grande número de bandas populares e coros onde moitos/as alumnos/as reciben unha formación musical inicial. Existen tamén na zona un número importante de escolas de música públicas e privadas, e nos últimos anos tamén se crearon varias formacións do ámbito orquestral.

O propio Conservatorio e algunhas entidades privadas (bancos, fundacións, sociedade filarmónica, etc.) programan actividades musicais. A cidade carece de fonoteca pública e de biblioteca musical especializada (a excepción da do propio centro).

A maiores da actividade docente da ensinanza de música, no Centro realízanse diferentes actividades extraescolares e complementarias co obxectivo de completar a formación do alumnado: concertos, conferencias e cursos de especialización, e outros.

A ensinanza que se imparte no Conservatorio Profesional de Música de Vigo é a de música, regulada pola Lei 2/2006, do 3 de maio, de Educación e polo Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro polo que se fixan os aspectos básicos das ensinanzas profesionais de música, sendo na Comunidade Autónoma de Galicia os decretos polos que se regula o grao elemental e profesional o 198/2007, do 27 de setembro, e 203/2007, do 27 de setembro.

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 640 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos discentes do grao elemental pertencen á bisbarra de Vigo, agás algúns que veñen para cursar especialidades que non se imparten noutros conservatorios da provincia.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilite a continuidade de estudos no grao superior de música.
- A calidade da ensinanza.
- A ubicación do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: os/as alumnos/as de grao elemental teñen como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Conservatorio Superior de Música.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a comprensión do mesmo. Como gran problema sobresa a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumnado pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a concertos

ou á escoita da mesma na casa. As outras afeccións do alumnado do Conservatorio Profesional de Música de Vigo son a lectura e os deportes.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

2.1 Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- a) Habitarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- c) Analizar e valorar a calidade da música.
- d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- i) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exixencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.
- l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Itinerario de Musicoloxía

4.1 Aspectos xerais.

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

Segundo dito Decreto o itinerario de musicoloxía propónse ofrecer ao alumno ou alumna unha serie de coñecementos xerais básicos sobre a metodoloxía da investigación musicolóxica.

Con esa finalidade, a materia Itinerario de Musicoloxía pretende, dentro do ensino especializado do grao profesional, iniciar ao alumnado nesta disciplina, que se suscita como unha introdución aos seus posteriores estudos superiores de Historia e Ciencias da Música na Universidade, ou de Musicoloxía no Conservatorio Superior.

Así mesmo e segundo sinala este Decreto, dado o enfoque predominantemente analítico e investigador desta materia, considérase apropiada non só para o alumnado que desexe cursar estudos de Musicoloxía posteriormente, senón para calquera estudante interesado en afondar nas facetas científicas e humanísticas da Música.

Sendo esta materia unha introdución a unha disciplina absolutamente inabarcable no transcurso do período dun ano académico, pretenderase ofrecer unha panorámica o suficientemente heteroxénea como para familiarizar ao alumno cos principais puntos de interese da materia, procurando non mostrar unha visión sesgada da mesma.

5. Metodoloxía

As técnicas de ensinanza empregadas serán unha combinación de clases grupais e atención individual, e o método a empregar será a autoaprendizaxe guiada, onde o profesor en cada clase orientará e motivará ao alumnado para a busca, procesamento e aplicación da información necesaria, así como a aprendizaxe por proxectos, xa que estes coñecementos que adquirirá poranse en práctica nas metas ou proxectos establecidos, desde a máis simple recensión dun concerto ou gravación até a elaboración dun traballo de investigación.

Para dar reposta a todo o anterior, e de xeito xeral, as estratexias metodolóxicas adaptaranse á madurez do alumnado e aos factores contextuais da clase, como son o tempo dispoñible e os espazos e recursos cos que se conte.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rixen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** Moitos dos contidos da materia teñen un carácter procedimental, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndoa vai implícito na nosa ensinanza.
- **Autonomía:** Cada alumno ou alumna aprenderá a traballar de forma independente e a tomar decisións por si mesmo, aportando a súa visión individual cando forme parte dun grupo.
- **Creatividade:** Aínda que a musicoloxía sexa unha disciplina que forma parte das ciencias sociais calquera actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación, buscando conseguir que as nosas alumnas non repitan soamente o que decimos e pedimos.
- **Individualización:** Mesmo se a materia ten unha disposición grupal será preciso ter en conta a dimensión persoal e afectivo social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** As diferentes actividades grupais realizadas na aula fomentarán en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que será útil noutras situacións, que terá aplicación reais.

- **Interdisciplinariade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que cursa o noso alumnado para dotalos dunha maior significación

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que esto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
- c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.
- d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos e alumnas que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todas elas aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, desde a clase de itinerario de musicoloxía teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que plantexen diversas estratexias para o logro dos obxectivos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses do alumnado, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumna.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Plantexar actividades de diferente dificultade e integrar ás alumnas na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada unha e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todos eses nenos e nenas con diversidade a nivel persoal e con características cognoscitivas por encima da media, é un sistema educativo cercano ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes asignaturas que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través da reflexión sobre a ubicuidade da música na nosa sociedade, a concienciación sobre a contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da conciencia de que a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, xogarán un papel fundamental as referencias ás producións da musicoloxía feminista, e as diferentes visións plantexadas por esta.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir da concepción da música como un fenómeno social multicultural e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto productivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademáis de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquira unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia na elaboración dun traballo musicolóxico como por exemplo: as convencións de redacción, organización, citación, etc, así como a reflexión sobre o traballo en equipo. Todas estas normas estarían referidas ás compañeiras, ao material da aula, ao profesor, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

Tendo en conta que un dos principais obxectivos da materia de Itinerario de musicoloxía e un manexo crítico da información, a web nas súas múltiples facetas será un elemento primordial. O primeiro achegamento a calquera tema producirase a través da información atopada na rede. Do mesmo xeito a consulta de bases de datos online (de múltiples tipos) será tamén unha ferramenta básica do proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Por outra parte na elaboración dun traballo de investigación é absolutamente necesario nos nosos días o uso de ferramentas informáticas. Están irán dende a simple utilización dun procesador de textos para a presentación da información escrita, á utilización de ferramentas máis complexas como por exemplo Zotero (ou outras similares) para o manexo e tratamento das fontes bibliográficas, unha folla de cálculo para a realización de bases de datos e estatísticas ou un editor de partituras para a elaboración de exemplos musicais.

Como a orientación da materia vai cara a unha visión moderna da musicoloxía, tamén pode ser preciso (en función do interese e capacidades de cada alumna) empregar outras ferramentas tecnolóxicas para a presentación do traballo (realización de videos, páxinas web, etc) ou incluso para a realización do mesmo (utilización de diversas redes sociais como fonte de información).

8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado de Itinerario de Musicoloxía terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento de Composición, agás aquelas que formen parte do proceso de avaliación.

A organización de todas as actividades extraordinarias e complementarias do conservatorio correspóndenlle, como norma xeral, ao Equipo de Actividades Culturais e á Vicedirección como coordinadora do dito equipo. Para todas estas actividades agás as audicións de aula (non sendo casos especiais que así o requiran), establecerase un plan de actuación que pode ser consultado no artigo 36º do título cuarto da sección do Proxecto Educativo do Centro anteriormente citado.

8.1 Actos institucionais

No curso académico 2003/2004 decidiuse iniciar a institucionalización dunha serie de concertos, de xeito que pasaran a formar parte da programación estable do centro. Seguindo esta liña de continuidade, as posibles participacións do alumnado de Itinerario de musicoloxías, mediante conferencias ou presentacións didácticas serían nos seguintes actos:

- Concerto de apertura do Curso Académico: Terá lugar ao inicio do curso.
- Concertos Benéficos: en colaboración con entidades benéficas, coa posibilidade de recadación de donativos. Así mesmo, intentarase celebrar fóra do centro, nalgún lugar que garanta a maior difusión posible.
- Ciclos de concertos, como por exemplo o Ciclo de Primavera onde cada ano se convida a solistas e agrupacións tanto externas como con participación dalgún membro do claustro.
- Acto de graduación: Alumnado que remata os estudos do 4º curso do grao elemental e o 6º curso do grao profesional.

Ademais das actividades que se realicen no seo do propio centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección da nosa tarefa profesional.

8.2 Cursos e clases maxistras

Os cursos e clases maxistras que se desexen organizar, unha vez aprobados no seo do departamento correspondente trasladaranse ao Consello Escolar onde se debaterán, e se son autorizados pasarán a ter a consideración de actividades extraescolares ou complementarias do centro.

No caso de que o Departamento de Composición teña algunha proposta, esta deberá ser tratada no mes de setembro e será incluída na Programación Xeral Anual. As propostas posteriores a esta data, poderán terse en conta, sempre que sexan autorizadas polo Consello Escolar.

No caso de haber orzamento para as actividades, será o Consello Escolar quen estableza os criterios de distribución do mesmo.

8.3 Audicións

Atendendo ao que se contempla nos currículos de Grao Elemental e de Grao Profesional, cada departamento organizará audicións de alumnos que se celebrarán de forma continuada ao longo do curso. Ditas audicións serán públicas e se realizarán en tres períodos ao longo do curso, coordinadas pola Vicedirección.

Por non ser as disciplinas do departamento de Composición de carácter instrumental, non están previstas audicións trimestrais, aínda que é posible realizar algunha na que se presenten obras creadas polos alumnos ou alumnas (das materias de Harmonía, Novas Tecnoloxías ou Itinerario de composición), así como conferencias ou presentacións pedagóxicas do alumnado de Itinerario de musicoloxía, Historia da Música ou Análise.

8.4 Outros

O centro colabora con entidades públicas e privadas participando en eventos organizados por estes, como son os “Premios Honoríficos David Russell”, ou os concertos pedagóxicos para colexios, entre outros, nos que o Departamento de Composición podería propoñer alumnado para a súa inclusión nestas actividades (conferencias, redacción de notas de concerto, etc.).

9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvólvese a programación didáctica de Itinerario de Musicoloxía no único curso de grao profesional no que se imparte.

9.1 Curso: 6º de grao profesional

9.1.1 Obxectivos

9.1.1.1 Obxectivos xerais:

De acordo co sinalado polo Decreto 203/2007, a materia de carácter obrigatorio Musicoloxía, pertencente ao itinerario desta especialidade, ten como obxectivo contribuir ao desenvolvemento no alumnado das seguintes capacidades:

- Proporcionar unha aproximación á musicoloxía, a través do coñecemento do seu obxecto, a súa historia, corpus teórico e metodoloxía, coa finalidade de capacitalos para poder emitir un xuízo valorativo estético desde un punto de vista científico e omnicomprensivo.
- Introducir ao estudante na investigación musicolóxica, no manexo das fontes, as ferramentas e técnicas de traballo empregadas, co obxectivo de cualificalos para realizar as súas propias investigacións.
- Combinar, de forma autónoma e con sentido crítico, os medios ao seu alcance para ampliar e completar a súa formación, relacionando os seus coñecementos musicais con datos doutra índole (técnicos, científicos, sociais, históricos, etc.) adquiridos de forma autónoma (lecturas, investigacións, etc.), noutras materias ou ben a través da súa experiencia cotiá.
- Establecer uns criterios mínimos á hora de estudar as manifestacións musicais do contorno e valoralas, asumindo un rol activo na súa investigación, na súa recollida e na súa transmisión.

9.1.1.2 Obxectivos específicos:

- Descubrir como determinados conceptos musicolóxicos mediatizan a visión da historia e a recuperación que se fai desta, influíndo de xeito indirecto nas novas creacións.
- Ampliar os límites cronolóxicos, culturais e críticos de escoita.
- Aprender a posicionarse de xeito crítico ante calquera tipo de manifestación musical.

9.1.2 Contidos

- Interese polo coñecemento profundo dos fenómenos que subxacen ás manifestacións musicais.
- Desenvolvemento dunha capacidade analítica e investigadora.
- Desenvolvemento dun espírito crítico fronte ao fenómeno musical.
- Valoración das fontes teóricas e prácticas como medio informativo.
- Apreciación e respecto das diferentes producións sonoras e o labor investigador.
- Análise e comentario de audicións, textos históricos, partituras e críticas de concertos.
- Organización do traballo: fichas e notas.
- Realización de recensións críticas.
- Elaboración de bibliografías.
- Elaboración do traballo: normas de documentación, redacción e organización, catalogación e citas bibliográficas.
- Utilización de medios audiovisuais e novas tecnoloxías.
- Utilización e aproveitamento das fontes de información musical que están ao noso alcance, (bibliotecas, hemerotecas, centros de documentación musical, etc.)
- A musicoloxía: conceptos básicos e metodoloxía.
- Campos de estudo. Historia da musicoloxía.
- Metodoloxía da investigación: hipóteses, organización do traballo, normas de redacción e citas bibliográficas.
- Recursos para a investigación musicolóxica.
- Fontes: tipos e catalogación.

9.1.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor ou profesora en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de califica-

ción contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.1.3.1 Criterios de avaliación

- Definir, empregando un léxico apropiado, as particularidades metodolóxicas de cada corrente e autora tratado, as características básicas de cada música estudada, e os conceptos básicos da musicoloxía, e referirse a elas de forma correcta. Este criterio avalía a capacidade do alumno ou alumna para captar e describir o pensamento dos principais autores, así como para distinguir as principais características das músicas tratadas e do tratamento científico das diversas fontes de interese musicolóxico.
- Explicar, empregando un vocabulario apropiado, as características fundamentais propias da materia a través da historia da musicoloxía, establecendo a relación co método científico aplicado á investigación musical xerado nesta disciplina. Con este criterio mídese a capacidade do alumno de establecer relacións globais entre as disciplinas asociadas inseparablemente ao estudo científico da música, tales como a historia, a socioloxía, a antropoloxía e a etnografía, seguindo os criterios empregados na musicoloxía desde os seus inicios aos nosos días.
- Recoñecer, nas audicións e análises propostas, as características básicas das sonoridades vocais, instrumentos, formas, xéneros, estilos..., situándoas en coordenadas xeográfico-temporais aproximadas, asociando as súas características musicais cos patróns culturais imperantes, e relacionándoas entre si. Este criterio avalía a capacidade do alumno para captar as particularidades propias das fontes tratadas, os distintos estilos, contextos e as súas peculiaridades. Preténdese así avaliar a evolución do pensamento crítico do alumnado, no referente á súa capacidade de valoración das diferentes músicas estudadas, sinalando semellanzas e diferenzas entre elas.
- Identificar o papel desempeñado pola música na súa expresión cotiá, valorando a súa contribución á entidade cultural, así como na súa propia formación e benestar persoal. Con este criterio preténdese avaliar a capacidade do alumnado para detectar a presenza da música na sociedade, estendendo a súa consideración sobre a música considerada culta a outras formas de expresión musical non presentes nos ámbitos académicos.
- Recoñecer as circunstancias de todo tipo que inciden na creación e función musical, en épocas, estilos ou autores máis representativos, xa sexan estes pasados ou presentes. Este criterio avalía ata que

punto a alumna é capaz de analizar a complexidade de circunstancias e intereses (políticos, culturais, sociais, económicos, ideolóxicos...), que pola súa importancia, supoñen un determinado desenvolvemento ou situación musical.

- Reflexionar sobre o desenvolvemento evidente e acelerado no consumo de música que se dan na sociedade actual, incidindo nos aspectos sociais máis relevantes e contextualizando o seu desenvolvemento a curto e medio prazo. Este criterio avalía a capacidade da alumna para recoñecerse como ser musical na contorna na que vive, medindo as paisaxes sonoras ao seu alcance e os medios de produción e consumo de música.
- Recoñecer o papel desempeñado pola música galega, tanto ao longo da historia da música coma noutros ámbitos, establecendo relacións entre a música como cultura e as diferentes manifestacións literarias, artísticas, sociolóxicas, etnolóxicas e antropolóxicas de forma sinxela. Este criterio mide a capacidade do alumnado á hora de recoñecer e pormenorizar as obras estudadas, así como para relacionar os aspectos propios da cultura galega, máis aló dos exclusivamente musicais, empregando aqueles coñecementos adquiridos nos estudos de réxime xeral que lle sexan precisos xunto cos xa interiorizados ao longo da súa traxectoria musical, con vistas a obter unha visión conxunta da relación entre a música e a sociedade no seu ámbito máis próximo.

9.1.3.2 Mínimos esixibles

- Poder emitir un xuízo valorativo estético musicolóxico desde un punto de vista científico e omnicomprensivo.
- Manexar as fontes, as ferramentas e técnicas de traballo empregadas, con fines de investigación.
- Relacionar de forma autónoma e crítica os coñecementos adquiridos a un nivel práctico, analítico e interpretativo, con datos doutra índole, de carácter en ocasións extramusical (social, histórico, cultural, político, tecnolóxico, etc).
- Coñecer os diferentes enfoques desde os que é posible abordar as manifestacións musicais.

9.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Realización de diferentes probas escritas nas que se avaliará o grado de adquisición dos contidos conceptuais presentados ao longo das diferentes sesións.
- Realización de traballos sobre algún aspecto tratado na materia, empregando os recursos dispoñibles de forma coherente e eficaz,

partindo das convencións de presentación do material establecidas. Este instrumento valorará en que medida o alumnado é capaz de propoñer e de realizar, en termos aceptables, un traballo individual ou en grupo, que o motive a interesarse en descubrir e coñecer as metodoloxías habituais na disciplina, así como as súas técnicas (presentación do material documental en traballos científicos, manexo da documentación, arquivos, elaboración de citas...), considerando como criterio máis importante a autenticidade, o rigor e a aplicación das técnicas de investigación aprendidas.

- Observación sistemática da actitude de alumno ou alumna na aula, para saber se participa activamente na mesma, se plantexa cuestións, dúbidas ou realiza os exercicios propostos.

9.1.3.4 Criterios de cualificación

O peso na avaliación de cada unha das ferramentas descritas no apartado anterior será o seguinte:

- Probas escritas: 30%.
- Participación activa na aula: 20%
- Traballo de investigación: 50%.

9.1.4 Medidas de recuperación

No caso da perda da avaliación continua ou no de non ter acadado os mínimos esixibles, establécense os seguintes procedementos de recuperación.

9.1.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

- Realización dunha proba escrita con diversas cuestións sobre os contidos conceptuais da programación. Ditas preguntas poderán ter diversos formatos (definicións, respostas múltiples, desenvolvemento de temas xenéricos...), co obxecto de avaliar a adquisición por parte do alumnado dos diversos contidos da programación.
- Presentación e defensa dun pequeno traballo de investigación sobre algún aspecto tratado na materia sobre un tema elixido conxuntamente co profesor ou profesora, empregando os recursos dispoñibles de forma coherente e eficaz, partindo das convencións de presentación do material establecidas. Este instrumento valorará en que medida o alumnado é capaz de propoñer e de realizar, en termos aceptables, un traballo individual que o motive a interesarse en descubrir e coñecer as metodoloxías habituais na disciplina, así como as súas técnicas (presentación do material documental en traballos científicos, manexo da documentación, arquivos, elaboración de citas...), considerando como criterio máis importante a autenticidade, o rigor e a aplicación das técnicas de investigación aprendidas.

9.1.4.2 Probas extraordinarias de setembro

- Realización dunha proba escrita con diversas cuestións sobre os contidos conceptuais da programación. Ditas preguntas poderán ter diversos formatos (definicións, respostas múltiples, desenvolvemento de temas xenéricos...), co obxecto de avaliar a adquisición por parte do alumnado dos diversos contidos da programación.
- Presentación e defensa dun pequeno traballo de investigación sobre algún aspecto tratado na materia sobre un tema elixido conxuntamente co profesor ou profesora, empregando os recursos dispoñibles de forma coherente e eficaz, partindo das convencións de presentación do material establecidas. Este instrumento valorará en que medida o alumnado é capaz de propoñer e de realizar, en termos aceptables, un traballo individual que o motive a interesarse en descubrir e coñecer as metodoloxías habituais na disciplina, así como as súas técnicas (presentación do material documental en traballos científicos, manexo da documentación, arquivos, elaboración de citas...), considerando como criterio máis importante a autenticidade, o rigor e a aplicación das técnicas de investigación aprendidas.

9.1.5 Recursos didácticos

9.1.5.1 Referencias

- AGUILAR, M^a del Carmen: *Aprender a escuchar música*. Machado Libros, Madrid, 2002.
- ATTALI, J: *Ruidos, ensayo sobre la economía política de la música*, Madrid, Siglo XXI, 1995
- BAGÉS, J.: "La música contemporánea: un reto para la documentación". En *Scherzo*, Año XVIII, N 170. Diciembre 2002. (pp. 118-119)
- BEARD, D. y GLOAG, K.: *Musicology. The Key Concepts*, Routledge, Oxon, 2005
- CARRERAS, J.J.: "La historiografía artística: la música", *Teoría de la historia de la literatura y el arte*, Aullón de Haro, P. (Ed.).
- CHAILLEY, Jacques: *Compendio de Musicología*. Madrid, Alianza Editorial, 1991.
- COOK, N.: *De Madonna al canto gregoriano: Una muy breve introducción a la música*, Alianza, Madrid, 2002
- COOK, N.: *A guide to musical analysis*, OUP, 1994
- CASINI, C.: *El arte de escuchar la música*. Paidós Ibérica, Barcelona, 2006.

- CHION, M.: *El sonido*. Paidós, Barcelona, 1999.
- DALHAUS, C.: *Fundamentos de la historia de la música*. Barcelona, Gedisa Editorial, 1997.
- DALHAUS, C.: *Estética de la música*. ed. Reichenberger. Kassel, 1996.
- FOREMAN, Lewis (Ed): *Information Sources in Music*. K.G.Saur, München, 2003
- GARCÍA LABORDA, J.M.: *La música moderna y contemporánea a través de los escritos de sus protagonistas*. Colección de Cultura Moderna
- GARCÍA LLOVERA, Julio Miguel: *Musicología, Campos y caminos de una ciencia*, Libros Pórico, 2005
- KERMAN, J.: *Musicology*. London: Fontana Press, 1985.
- LÓPEZ CANO, Rubén. 2012. *Cómo hacer una comunicación, ponencia o paper y no morir en el intento. Un manual de autoayuda académica* www.lopezcano.net (Consultado [20, Abril 2016])
- LÓPEZ CANO, Rubén. 2010. "Musicología manual de usuario". Texto didáctico. www.lopezcano.net (Consultado [20, Abril 2016])
- LÓPEZ-CANO, Rubén, e Úrsula SAN CRISTÓBAL. 2014. *Investigación artística en música: problemas, métodos, paradigmas, experiencias y modelos*. Barcelona: Fonca-Esmuc. (Consultado [20, Abril 2016])
- MARTÍ PÉREZ, J.: *Más allá del arte: La música como generadora de realidades sociales*, Deriva Editorial, 2000
- MEYER, L.: *El estilo en la música. Teoría musical, historia e ideología*. Madrid, Ediciones Pirámide, 2000.
- RAMOS LÓPEZ, P.: *Feminismo y música: introducción crítica*, Narcea, 2009
- RAYNOR, H.: *Una historia social de la música. Desde la Antigüedad hasta Beethoven*. Madrid, Siglo XXI, 1986.
- Recursos de la Música y la Danza en España. Centro de Documentación de Música y Danza. Ministerio de Educación y Cultura. INAEM. (Ver publicaciones).
- RODRIGUEZ SUSO, Carmen: *Prontuario de Musicología*. Clivis Publicaciones, Barcelona, 2002.
- SCHAEFFER, P.: *Tratado de los objetos musicales*. Alianza, Madrid, 1988.
- VVAA. "Sources", en *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. (1980). Vol. 17, (pp. 676-77)

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Segundo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de Composición para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos plantexados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **Alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.

12. ANEXOS

12.1 Probas de acceso 6º de grao profesional

Consultar o documento de información das probas de acceso ao centro dispoñible na páxina web do centro.